

DEMOCRATIE IS ER VOOR IEDEREEN

INHOUD

DEELCONTRACT 1

RADICALE DEMOCRATIE: EEN EVENWICHTSOEFENING

1. DE BASISPRICIPES VOOR EEN GEZONDE DEMOCRATIE
2. DE CONCRETE PROJECTEN
3. DE SP ALS POLITIEKE PARTIJ

DEELCONTRACT 2

STAATSHERVORMING: EEN DEMOCRATISCHE EN SOCIALE UITDAGING

1. NEEN AAN HET SEPARATISME
2. DE VLAAMSE EIGENHEID
3. VAN HET UNITAIRE NAAR HET FEDERALE BELGIË
4. EUROPA ALS EEN NIEUW FEIT
5. WAT IN 1999?
  - DEMOCRATIE EN FEDERALE LOYAUTEIT
  - GROTERE RESPONSABILISERING VAN DE DEELSTATEN
  - MEER RATIONELE BEVOEGDHEIDSVERDELING
6. SOCIALE ZEKERHEID
7. BRUSSEL

POLITIEK CONTRACT

RESOLUTIES GOEDGEKEURD OP HET TOEKOMSTCONGRES VAN DE SP VAN 16 EN 17 MEI 1998

DEELCONTRACT 1:

RADICALE DEMOCRATIE : EEN EVENWICHTSOEFENING

1. DE BASISPRINCIPES VOOR EEN GEZONDE DEMOCRATIE

1. Politiek is een kwestie van democratie, mensen en macht. Omdat tegen elke macht een tegenmacht moet staan, moet de verhouding tussen de reële machten in het politiek stelsel goed en duidelijk omschreven worden. De installatie van machten en tegenmachten mag echter niet leiden tot een inflatie aan instellingen.
2. In de grondwet wordt een onderscheid gemaakt tussen de wetgevende, de uitvoerende en de rechterlijke macht. In de dagelijkse werkelijkheid kan er beter een onderscheid gemaakt worden tussen de politieke, de rechterlijke en een niet geïnstitutionaliseerde publieke macht.
3. De wetgevende en uitvoerende macht maken samen deel uit van de politieke macht, waarbinnen de regeringen, de Kamer, de Senaat, het Vlaams Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, de verkozenen zelf, de politieke fracties en de partijen, ook hun eigen verantwoordelijkheid en controletaak hebben.
De verkozen parlementen moeten in het bijzonder een forum zijn voor de confrontatie tussen verschillende ideeën en moeten de knelpunten in de relatie tussen de bevolking en de overheid openlijk naar voor brengen.
4. De rechter is onafhankelijk bij het vellen van vonnissen en arresten. Deze onafhankelijkheid geldt echter niet voor de rechterlijke macht als apparaat. Het vaststellen van regels inzake de algemene werking van de rechterlijke organisatie, het vastleggen van de middelen en de controle op de efficiënte aanwending daarvan komen toe aan de democratisch verkozen politieke macht.
5. De bevolking is mondiger en kritischer geworden en in de laatste decennia zijn ook de media een dominante rol gaan spelen in het maatschappelijk debat. Ook al is de rol van de bevolking en van de media fundamenteel verschillend, dan maken zij toch steeds meer de publieke macht uit.
6. Het maatschappelijk middenveld speelt een onmisbare rol in onze democratie en legt een band tussen het wenselijke en het haalbare. Het bemiddelt tussen tegenstrijdige verlangens. Het stippelt met verantwoordelijkheidszin een strategie en een actieprogramma uit.
7. Een dynamisch maatschappelijk middenveld moet ervoor zorgen dat het primaat van de politiek geen dictaat van de politiek wordt. De politiek moet uiteindelijk de eindverantwoordelijkheid dragen voor het politiek beleid, nadat alle belangen die in de samenleving bestaan, getoetst zijn aan de centrale waarden die we van doorslaggevend belang vinden: respect, gelijkwaardigheid en solidariteit.

8. De SP blijft voorstander van een uitgebouwd sociaal overleg, waarbij evenwel aan twee voorwaarden dient voldaan te zijn: de verenigingen die deelnemen aan dat sociaal overleg moeten representatief zijn en de uiteindelijke verantwoordelijkheid blijft bij de politiek verkozenen, die waar nodig hun verantwoordelijkheid nemen, daar zij niet zomaar de notaris kunnen zijn die van gelijk welk akkoord van de sociale partners akte neemt.

Daarnaast pleit de SP voor een uitbreiding van de economische democratie: ook in kleinere bedrijven moet er overleg zijn met de werknemers en dit op georganiseerde wijze. Economische democratie houdt ook in dat belanghebbenden meer en beter worden betrokken bij het beleid van de onderneming. Dit belanghebbersmodel plaatst de onderneming in een globaler netwerk van maatschappelijke verantwoordelijkheden tegenover alle belanghebbenden in de onderneming: het personeel, de klanten, de aandeelhouders, de leveranciers, de omwonenden en tot slot de hele samenleving.

9. De essentiële taak van de politieke macht is de beleidsvoering: duidelijke doelstellingen formuleren, bepalen hoe die kunnen bereikt worden en daar de nodige middelen voor voorzien. De uitvoering van het beleid moet zo efficiënt mogelijk gebeuren, met een doeltreffend handhavingbeleid en een geregelde openbare evaluatie van de doelstellingen.
10. De rechterlijke macht heeft als essentiële taak de normen die democratisch zijn vastgelegd ook af te dwingen en juridische conflicten te beslechten.
11. In een democratie moet iedere macht direct of indirect gerechtvaardigd of gelegitimeerd worden door de bevolking. Verkiezingen - waarmee ook de stemplicht samenhangt - zijn daarbij het belangrijkste instrument. Dat houdt ook in dat de bevolking goed geïnformeerd is. In die zin zijn ook de media een essentieel onderdeel van de publieke macht, met een eigen rol en verantwoordelijkheid.
12. Het Arbitragehof moet de toetsing van de wetten aan alle rechten en vrijheden op een uniforme manier verzekeren. Deze controle moet beperkt blijven tot een strikt juridische controle en mag geenszins in een beleidscontrole vervallen.
13. De rechter is absoluut autonoom bij het beoordelen van juridische conflicten. De politieke macht kan wel eisen stellen inzake de termijnen waarbinnen recht wordt gesproken, de toegankelijkheid van het gerecht en de verhouding tussen de beschikbare middelen en de resultaten. Het is de taak van de Hoge Raad voor Justitie om daarover te waken.
14. Verkiezingen blijven het belangrijkste en eerlijkste beoordelingsmiddel van de politieke macht in een democratie. Tussen twee verkiezingen in moet voor concrete dossiers echter ook een beroep kunnen gedaan worden op referenda, volksinitiatieven en hoorzittingen.
15. De bevolking mag de rechters niet rechtstreeks beïnvloeden, ook niet via de verkiezing van de rechters. Dat neemt niet weg dat de rechters rekening moeten houden met het algemeen rechts- en rechtvaardigheidsgevoel in zoverre de geldende rechtsregels dit toelaten en dat de media het recht hebben om de rechterlijke macht te bekritisieren. Daarbij moeten een aantal fatsoensregels gelden, waarbij de media via de Hoge Raad voor de Journalistiek zelf voor een goede regulering moeten zorgen.

2. DE CONCRETE PROJECTEN

16. Politieke partijen zijn van essentieel belang in een democratie. Politieke partijen moeten dan ook in de Grondwet erkend worden. Ze moeten een grondwettelijk recht op een openbare financiering bekomen en anderzijds controle toelaten op hun financiële middelen. De

rechtstreekse verkiezing van de voorzitter en de samenstelling van de lijsten moeten bij geheime stemming gebeuren.

17. Een eerlijke verdeling van inkomens, macht en werk, moet ook op politiek vlak toegepast worden door de decumul van een parlementair mandaat met een mandaat van burgemeester of schepen in alle gemeenten en met elke privé beroepsactiviteit. Dat veronderstelt dat er vooraf een degelijke regeling en herwaardering komt voor het statuut van alle mandatarissen en dat via een wettelijke regeling alle politieke partijen op hetzelfde ogenblik de stap moeten zetten.

Als aan die voorwaarden niet wordt voldaan, dan zullen er onvermijdelijk tussenstappen moeten gezet worden, waarin een meerderheid van de democratische partijen zich moet kunnen terugvinden.

18. Wie het beleid uitstippelt moet er via de beheersplannen kunnen voor zorgen dat dit beleid ook door de administratie optimaal wordt uitgevoerd. Zulke beheersplannen moeten slaan op: de beleidsdoelstellingen op lange en korte termijn, de middelen waarmee die doelstellingen moeten gerealiseerd worden en de wijze waarop de resultaten moeten geëvalueerd worden. De beheersplannen en de evaluaties moeten openbaar zijn.
19. De overheid stelt regels op om nageleefd te worden. Naast het gerecht moet de overheid ook zelf de mogelijkheid krijgen om via het sluiten van een instelling, het intrekken van een vergunning of het opleggen van een boete, op een snelle en efficiënte wijze de naleving van deze regels te verzekeren. Om willekeur tegen te gaan, moet het altijd mogelijk zijn om nadien in beroep te gaan.
20. Een regelmatige wetsevaluatie dringt zich op. We leven in een complexe samenleving. Er is nood aan talrijke, maar ook duidelijke en begrijpbare regels om dit samenleven mogelijk te maken. Wetten moeten dan ook met méér zorg opgesteld worden en om de twee jaar geëvalueerd worden om de kwaliteit van de wetgeving te kunnen garanderen.
21. De beleidsevaluatie staat nog in haar kinderschoenen. Het vergt een degelijke wetenschappelijke kennis en onafhankelijkheid van geest om tot een betrouwbare evaluatie te komen. Betere jaarrapporten van overheidsdiensten en overheidsbedrijven en een betere ondersteuning van het Planbureau en het Rekenhof, moeten het mogelijk maken zo kwalitatief mogelijk te werk te gaan.
22. De rechter moet niet alleen de straffen uitspreken, maar ook de gehele uitvoering van de straf (met zijn voorwaardelijke en vervroegde invrijheidstelling, opschorting, probatie, strafbemiddeling, dienstverlening, enz.) moet onder de verantwoordelijkheid vallen van de rechterlijke macht. De minister van Justitie moet dan niet langer meer beslissen over de uitvoering van de straf, terwijl ook het genaderecht van de Koning best wordt afgeschaft.
23. Benoemingen en promoties in de magistratuur moeten gebeuren op basis van een objectieve, vergelijkende proef (die rekening houdt met kennis, sociale vaardigheden en sociaalvoelendheid, leiderschap en werkkraft). Dat levert een betere waarborg op voor een brede representativiteit van de rechters dan de politieke benoemingen, die definitief tot het verleden moeten behoren.
24. De aanstelling van notarissen en gerechtsdeurwaarders moet gebeuren op objectieve gronden en niet per definitie van vader-op-zoon.
25. Democratie is er voor iedereen. De opkomstplicht moet dan ook behouden blijven. Het is de beste garantie voor de betrokkenheid van iedereen bij de democratie en voorkomt dat de bekommernissen van de laaggeschoolden, (hoog)bejaarden en zwakkeren in de samenleving van de politieke agenda verdwijnen.
26. Met het oog op doorzichtige verkiezingen wordt de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde gesplitst.

27. De pers moet op een onafhankelijke en verantwoorde wijze de bevolking informeren en met een kritische geest de politieke en de rechterlijke macht controleren. Om de onafhankelijkheid, de kritische geest en de pluriformiteit van de pers en het recht op informatie van de bevolking te verzekeren, is er nood aan een Persfonds en een redactiestatuut en moet er dringend werk gemaakt worden van een anti-concentratiewetgeving voor de sector.
28. Het Persfonds moet instaan voor onderzoek en ondersteuning van de redactionele activiteiten en de technologische omkadering ervan (onder meer in het kader van de toenemende informatisering van de samenleving en de ontwikkeling van de nieuwe media).
29. In het redactiestatuut moet de doelstelling van een krant of een blad duidelijk vastgelegd worden, waardoor de plaats binnen de opiniepers meteen gewettigd wordt. Het redactiestatuut geeft ook het kader aan waarbinnen de redactie moet kunnen werken zonder interne of externe (economische of politieke) invloeden. De hoofdredacteurs en de redactievergadering staan in voor de inhoud, de uitgever voor de commerciële resultaten.
30. De algemene werking van het gerecht moet gecontroleerd worden door een extern orgaan. De Hoge Raad voor Justitie moet instaan voor deze externe controle op de algemene werking van het gerecht: organisatie, methodiek, productiviteit, rechtstoegang voor iedereen, slachtofferhulp, ... Bij het vaststellen van individuele tekortkomingen kan de Hoge Raad voor Justitie een tuchtprocedure op gang laten brengen, zonder uiteindelijk zelf te beslissen.
31. De SP stelt voor om alle niet-EU-burgers die wettelijk vijf jaar in ons land verblijven stemrecht te geven voor de gemeenteraadsverkiezingen. Uiteraard geldt dan ook voor hen de opkomstplicht. De socialistische waarden respect en gelijkwaardigheid vertalen zich automatisch in stemrecht voor migranten.
32. We zijn een representatieve democratie, waarbij de bevolking op regelmatige tijdstippen zijn vertegenwoordigers verkiest om het beleid voor een volgende termijn uit te stippelen. De representatieve democratie steunt op verantwoording, debat, controle en respect voor de minderheid. Die representatieve democratie kunnen we verrijken met vormen van directe democratie, zoals het volksinitiatief, het referendum en de hoorzittingen.
33. Met het volksinitiatief krijgt de bevolking de mogelijkheid om een aangelegenheid op de federale of Vlaamse parlementaire agenda te plaatsen. Het volksinitiatief moet uitgaan van een voldoende grote groep en moet voldoen aan een aantal voorwaarden (zoals het respect voor de mensenrechten). Het parlement moet eerst naar de initiatiefnemers luisteren, binnen de 120 dagen een debat houden en dan zelf beslissen.
34. Het referendum laat toe om tussen de verkiezingen door de bevolking rond specifieke punten te raadplegen. Op federaal niveau blijft het referendum weliswaar uitgesloten, omdat onvoldoende kan rekening gehouden worden met de noodzakelijke evenwichten tussen de verschillende gewesten en gemeenschappen. Op het niveau van het Vlaams Gewest en op provinciaal en gemeentelijk niveau geldt dat niet. Het resultaat van het referendum is bindend bij opkomstplicht. Een Hoge Raad voor het Referendum moet alles in goede banen leiden en onwettelijke of discriminerende vragen kunnen weren.
35. In gemeenten met meer dan 100.000 inwoners moeten deelgemeenteraden zorgen voor een verfijning van de politieke democratie. Die deelgemeenteraden moeten rechtstreeks verkozen worden en beslissingen kunnen nemen omtrent de dagelijkse problemen van de inwoners (het onderhoud van de straat, de aanleg van een parkje, het afgeven van vergunningen, ...). Dat vergt een evenwicht tussen de eenheid van bestuur binnen de gemeente en een doeltreffende decentralisatie van het bestuur.
36. In het kader van de directe democratie moet de bevolking op verschillende niveaus (wijken, gemeenten en arrondissementen) het recht op hoorzittingen krijgen, als een directe confrontatie met de politici.

37. Als onderdeel van de publieke macht, draagt ook de pers een belangrijke verantwoordelijkheid, die ze in volledige onafhankelijkheid moet kunnen uitoefenen. Een Hoge Raad voor de Journalistiek, die door de journalisten zelf wordt opgericht en voor de helft bestaat uit externen, moet via adviezen en richtlijnen voor goed journalistiek werk, instaan voor de nodige zelfregulering en zelfcontrole.
38. Zowel de overheid als de media en de privé-sector zijn technisch in staat om het privé-leven van wie dan ook volledig in kaart te brengen (via het koopgedrag, levensverzekeringscontracten, aanwervingen, politieke en syndicale keuzen, enz.). Sinds de wet van 8 december 1992 wordt onze privacy wettelijk beschermd en kan niemand zomaar vrij over alle persoonsgegevens beschikken. Die wet moet systematisch verbeterd worden, onder meer met betrekking tot de videobewaking in de werkplaatsen en de controles bij de toekenning van sociale uitkeringen. Daarom pleiten we voor een aanbouwwet om de privacy van iedereen gepast te kunnen beschermen.
39. Daar wij het lokale als een volwaardig bestuursniveau bekijken en op lokaal vlak het contact met de 'burger' het meest direct is, moeten er ook daar inspanningen gedaan worden om de democratie te verbeteren. Daarom is de SP voorstander van het meer betrekken van de bevolking bij het lokaal beleid, onder andere door open gemeenteraden en het organiseren van een vragenuurtje voor individuen en verenigingen op de gemeenteraad, voor zover deze vragen geen individuele verzuchtingen betreffen. De gemeentewet moet gewijzigd worden, zodat de gemeenteraad niet langer zou worden voorgezeten door de burgemeester, maar wel door een eigen voorzitter, zoals alle andere raden en assemblées. Daarnaast moet ook op gemeentelijk niveau de aanwerving van statutairen volledig geobjectiveerd worden via vergelijkende examens.

3. DE SP ALS POLITIEKE PARTIJ

40. Het hoofdstuk "De SP als politieke partij" wordt vertaald naar de statuten van de SP.
41. Politieke partijen moeten zich aan de bevolking presenteren met een duidelijk politiek project, een opvatting over wat er kan en moet veranderen in onze samenleving. Politieke partijen moeten duidelijke standpunten innemen en in dialoog gaan met de bevolking, actie voeren, overtuigen en mobiliseren. Want politiek is meer dan de optelsom van de individuele meningen van de burgers.
42. In een socialistische visie is politiek een instrument om samen richting te geven aan onze samenleving: om te komen tot een samenleving met meer respect, gelijkwaardigheid en solidariteit. Politiek blijft niet beperkt tot individuele meningen. Politiek heeft te maken met waarden, waarbij ook rekening wordt gehouden met de belangen van minderheden, met de zwakkeren in de samenleving, met de gevolgen voor het milieu en de natuur, met de toekomstige generaties.
43. Omdat wij de waarden voorop stellen, is politieke vernieuwing vooral een inhoudelijke vernieuwing in plaats van een vernieuwing van procedures (zoals de afschaffing van de opkomstplicht of de rechtstreekse verkiezing van de eerste minister of de burgemeester). Partijen moeten in de eerste plaats een duidelijke visie ontwikkelen op de uitdagingen van onze moderne samenleving, aan de bevolking uitleggen wat hun concrete oplossingen zijn voor de reële problemen van elke dag, aantonen wie de winnaars en de verliezers zijn als voor hun oplossingen gekozen wordt. Met andere woorden: partijen moeten partijdig zijn.
44. Het wezen van de politieke democratie is de verscheidenheid en de ideeënstrijd. Er is nood aan verschillende politieke strekkingen die zich opnieuw positioneren in een maatschappelijk landschap dat grondig verandert. Van daaruit kan er over partijpolitieke grenzen heen

samengewerkt worden rond concrete programma's en actiepunten en kunnen de politieke krachten gebundeld worden die een heroriëntering willen van onze samenleving.

45. Voor de geloofwaardigheid van ons politiek project, moet de partij zich ook in haar werking geloofwaardig opstellen. Niet alleen de inhoud, maar ook de manier waarop die inhoud gestalte wordt gegeven, is belangrijk.
46. De SP pleit ook in eigen rangen voor een radicale democratie:
  - partijleden hebben het recht om samen met de fractie iedere gemeenteraad voor te bereiden;
  - de samenstelling van de lijsten moet via een geheime stemming gebeuren;
  - iedere afdeling moet zeer regelmatig alle leden informeren, zoniet moet de federatie daarvoor instaan.
47. Als solidariteit het cement is van onze samenleving, moet solidariteit ook duidelijk zichtbaar zijn in de partijwerking:
  - iedere afdeling moet zich ieder jaar in een concrete sociale actie en een actie van internationale solidariteit engageren;
  - als solidariteit ook duurzaamheid betekent, moet de SP ook op dat vlak duidelijke afspraken maken, die in concrete engagementen op het vlak van milieubescherming en interne milieuzorg worden omgezet.
48. Iedereen telt mee. Zo willen wij dat. Dat moet ook in de partij tot uiting komen: jongeren, senioren, gehandicapten en migranten moeten een voldoende aandeel hebben in het bestuur van de partij, bij de samenstelling van de lijsten en bij de effectieve mandaten. De ondervertegenwoordiging van vrouwen in de politieke besluitvorming is zonder meer één van de oorzaken van het democratisch deficit. Hoe kunnen we de politiek dichter bij de mensen brengen als het politieke beleid geen afspiegeling is van de maatschappelijke realiteit? Vrouwen maken meer dan de helft uit van de bevolking, maar vertegenwoordigen nog geen kwart van alle politieke mandaten. De partij heeft een achterstand met betrekking tot de vertegenwoordiging van vrouwen en maakt er een erezaak van die achterstand in te lopen. De SP zal daarom met het oog op de lijstvorming nu reeds actief aan deze opdracht werken. Daartoe moeten de bestaande quota op de meest efficiënte manier aangewend worden.
49. De SP onderschrijft met overtuiging het "Charter van Europese politieke partijen voor een niet-racistische samenleving", uitgewerkt door de Adviescommissie Racisme en Xenofobie naar aanleiding van het Europees Jaar Tegen Racisme. Ze engageert zich om dit Charter na te leven in alle geledingen en zal daarom een actieplan uitwerken en jaarlijks verslag uitbrengen over haar inspanning ten voordele van een niet-racistische samenleving.

DEELCONTRACT 2

STAATSHERVORMING:

EEN DEMOCRATISCHE EN SOCIALE UITDAGING

1. NEEN AAN HET SEPARATISME

1. De SP bevestigt haar wil om van België een volwaardige federale staat te maken. Dit is een democratisch dynamisch proces. De partij wil deelnemen aan gespreksronden die een federale staatsvorm voor ogen hebben. Wij verzetten ons uitdrukkelijk tegen elke andere staatsvorm (i.c. het confederalisme of het separatisme) die het einde van de Belgische staat zou inluiden.

2. DE VLAAMSE EIGENHEID

2. De SP erkent ten volle de Vlaamse eigenheid. Iedere Vlaming en Belg moet zijn eigenheid naar eigen democratisch inzicht kunnen beleven. Dit is niet meer of niet minder dan een complexloze keuze voor een toegepaste democratie. Dit gevoel moet gepaard gaan met het besef dat Vlaanderen politiek en cultureel geen homogeen geheel is. Vlaamse identiteit kan m.a.w. niet verheven worden tot een politiek beginsel. Eigenheid is geen bevoegdheidsverdelend criterium. Dit geldt evenzeer voor de Belgische identiteit. Identiteitsgevoelens verheffen tot een dergelijk criterium komt overeen met eng nationalisme. Dat kan nooit een betrachting zijn van het socialisme. Het socialisme spreekt zich uit voor internationalisme.

3. VAN HET UNITAIRE NAAR HET FEDERALE BELGIE

3. De socialistische beweging heeft steeds leiders en figuren in haar rangen gehad die oog hadden voor de Vlaamse kwestie. Vanaf 1970 hebben we consequent de autonomie van Vlaanderen en vanaf 1989 die van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest mee vorm gegeven in de opeenvolgende rondes van de staatshervorming. De SP is vast van plan deze houding te handhaven en zal trachten het federale karakter van België te verdiepen en te verfijnen. De partij zal hierbij steeds de binding maken met meer democratie. Voor de SP beperkt de institutionele discussie zich niet tot bevoegdheden, instellingen en structuren: de gesprekken zijn een kans om een aantal fundamentele democratische waarden en principes waar te maken. De staatshervorming beperkt zich ook niet tot de federale overheid en de deelstaten; binnen een gedecentraliseerd Vlaanderen maken ook de lokale besturen en provincies er integraal deel van uit.

4. EUROPA ALS NIEUW FEIT

4. Meer democratie betekent een radicale democratie die de samenleving maakbaar houdt. Die democratie moet zich zodanig ontplooiën dat zij en niet de globale concurrentielogica de samenleving maakt en oriënteert. Daarom is de SP van oordeel dat de politieke schaalvergroting nodig is in Europa. Europa is voor socialisten, naast het Vlaamse en het Belgische, een belangrijk nieuw terrein om institutionele hervormingen af te dwingen.
5. Om de samenleving maakbaar te houden moet Europa naast een monetaire ook een fiscale, een sociale (werkgelegenheid en sociale zekerheid), een ecologische en een democratische unie worden. Wij moeten de dynamiek van de Europese integratie, die ons na twee dramatische wereldoorlogen vrede en welvaart bracht, verderzetten en stimuleren. Het uiteindelijk streefdoel dat de SP zich vooropstelt is een politieke unie die een kader oplegt aan de E.M.U (Economische en Monetaire Unie) en dit monetair geheel in sociaal, fiscaal en ecologisch oogpunt uitbreidt.
6. Zolang deze democratische unie op zich laat wachten en Europa nog gedeeltelijk berust op een vorm van intergouvernementele samenwerking, is het belangrijk dat België als lidstaat zijn stem op een ondubbelzinnige wijze kan laten horen. Hierbij is het vanzelfsprekend, dat wanneer er bevoegdheden van de deelstaten in het geding zijn, het Belgische standpunt het resultaat is van een overleg tussen de bevoegde deelstaten.

5. WAT IN 1999?

DEMOCRATIE EN FEDERALE LOYAUTEIT

7. Hervormen om te hervormen heeft volgens de SP geen zin. Het zou de stabiliteit van de instellingen aantasten en bijgevolg geen meerwaarde betekenen voor onze democratie.
8. Vlaanderen en Brussel hebben niet meer bevoegdheden nodig omdat zij ze als het ware bij definitie beter zouden kunnen uitoefenen. Ze moeten in de eerste plaats hun eigen bevoegdheden gebruiken om maatschappelijke problemen op een radicaal democratische en efficiënte manier op te lossen. Enkel wanneer ze hier, omwille van de structuren, niet toe in staat zijn moeten we nadenken over een herschikking van bevoegdheden. De staatshervorming moet ten dienste staan van de mensen, en moet dus een functie zijn van het beleid dat men ten aanzien van de bevolking wil voeren.
9. Vanuit deze optiek zal de SP de volgende institutionele discussie benaderen. De SP is van oordeel dat de Vlaamse en Brusselse autonomie voor een aantal bevoegdheden kan toenemen, op voorwaarde dat de mensen hierdoor op een meer doelmatige manier kunnen worden gediend. Anderzijds kan ook de herfederalisering van sommige bevoegdheden aangewezen zijn om redenen van doelmatigheid.
10. Een nieuwe verdeling van bevoegdheden kan geenszins betekenen dat de federale loyaliteit en de solidariteit tussen Vlaanderen, Wallonië en Brussel wordt opgegeven. Die blijft binnen een Belgische context. Deze evolutie moet van België een moderne en toekomstgerichte democratische federale staat maken.

GROTERE RESPONSABILISERING VAN DE DEELSTATEN

11. Een financieringsmechanisme in een federale staat moet het midden zoeken tussen een autonomie voor de deelstaten om de eigen middelen te verwerven en een noodzakelijke doorzichtige en omkeerbare solidariteit tussen de samenstellende delen van de federatie.
12. De SP is van mening dat beide voorwaarden in België onvoldoende worden ingevuld. Voor de deelgebieden is er meer evenwicht nodig tussen de bevoegdheid om uit te geven en de bevoegdheid om te verwerven. De roep naar 'responsabilisering' moet in dat verband worden gehoord, zodat de deelgebieden zich ook voor hun belastingopbrengsten kunnen verantwoorden ten opzichte van het kiezerskorps. Zonder hoe dan ook het principe van de solidariteit in vraag te stellen oordeelt de SP dat ook het solidariteitsmechanisme van de financieringswet moet worden verrijkt.
13. De SP wil de federale overheid in staat stellen haar schuld verder te blijven afbouwen, haar verantwoordelijkheid inzake sociale zekerheid te blijven spelen en tevens de lasten van de groeiende vergrijzing op te vangen. Eens de blijvende omgekeerde werking van de rentesneeuwbal het federale budget doet opklaren en de diverse overheden een inspanning voor de werkgelegenheid hebben geleverd, is het echter noodzakelijk dat de middelentoewijzing aan de deelstaten beter aansluit bij de economische groei.
14. De deelstaten hebben bewezen een verantwoordelijk begrotingsbeleid te kunnen voeren. Hun financiële situatie is mede hierdoor gunstig geëvolueerd. Vanuit deze situatie lijkt het dan ook ongepast om in 1999 alles op alles te zetten om meer geld te gaan binnenhalen voor de deelstaten, en dit ten nadele van de federale overheid. Dit staat voor de SP haaks op een solidair federalisme.
15. In de geest van een dergelijk federalisme is de SP van oordeel dat de deelstaten samen met de federale overheid en met de lokale overheden op korte termijn de strijd moeten aanbinden tegen de werkloosheid. Daarom pleiten wij voor een gezamenlijk ingrijpend tewerkstellingsproject dat belangrijke bijkomende middelen vrijmaakt om de ergste vorm van sociale uitsluiting van onze tijd krachtadig aan te pakken. Deze maatregel mag geen hypotheek leggen op de sociale zekerheid en mag de publieke financiën niet opnieuw doen ontsporen. Indien het ons werkelijk menens is met het federale karakter van ons land moet zo'n globaal akkoord bereikbaar zijn.
16. Naast de werkloosheid moeten voor de SP Vlaanderen en Brussel ook een belangrijk deel van het antwoord geven op de maatschappelijke uitdagingen die zich stellen op het vlak van de armoede, het leefmilieu, de gezondheid, de leefbaarheid van de gemeenten en de steden, het onderwijs, cultuur, sociale huisvesting, infrastructuur e.d.m., zoals deze in dit toekomstcongres worden uitgewerkt.
17. Om aan al deze uitdagingen het hoofd te bieden is de SP ervan overtuigd dat Vlaanderen en Brussel over meer fiscale instrumenten zullen moeten kunnen beschikken. In een federale staat wordt dit best bereikt met een gemengde financiering van exclusieve en parallelle belastingen. De gewestelijke belastingen dienen exclusief toe te komen aan de deelgebieden (verkeersbelasting en registratierechten op de overdrachten van onroerende goederen inbegrepen), en voor bepaalde belastingen kunnen de deelstaten en de federale overheid een parallelle bevoegdheid krijgen. Om te vermijden dat de fiscale autonomie van de deelstaten tot economische spanningen zou leiden moet de federale overheid over een nauwkeurig omschreven fiscaal interventiemechanisme beschikken.
18. De overgang naar een nieuw gemengd stelsel heeft uiteraard belangrijke gevolgen voor de federale overheid. Zo ziet ze haar inkomsten en haar vermogen om belastingen te heffen verminderen. De stappen naar grotere fiscale autonomie van de deelgebieden vereisen daarom waterdichte waarborgen, opdat alle beleidsniveaus, ook in de toekomst, op billijke wijze zouden bijdragen tot de vermindering van de rijksschuld. Het hiervoor noodzakelijke saneringspad zou best in bindende wettelijke bepalingen worden vastgelegd.

19. In deze geest stelt de SP concrete stappen voor in de richting van een grotere responsabilisering.

- In verhouding tot hun bevoegdheden krijgen de gewesten en de federale overheid voor de tariefbepaling in de personenbelasting elk een eigen parallelle bevoegdheid. In dit systeem moeten sluitende waarborgen worden ingebouwd die een absurde belastingconcurrentie uitsluiten, een coördinatie van de belastingbasis voorzien, het progressieve karakter van de tariefstructuur vrijwaren en de verschillende overheden verplichten tot fiscale coördinatie en samenwerking.

Deze garanties moeten nauwkeurig worden omschreven in een federale bijzondere wet. Zij moeten exact de marges aangeven waarbinnen de deelstaten autonoom hun tarieven bepalen. De bijzondere wetgever moet terzake minima opleggen voor alle regio's.

Net zoals de andere Gewesten komt ook het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest voor deze nieuwe fiscale verantwoordelijkheid in aanmerking. Gelet op de opvallende vermindering van het Brussels aandeel in de opbrengst van de personenbelasting zal deze bevoegdheid echter geen bijkomende middelen in de Brusselse lade brengen. Bijkomende middelen voor Brussel zijn heden broodnodig. De SP is dan ook geneigd ze te zoeken in hogere dotaties of bijkomende fiscale inkomsten.

- Voor de specifieke gewestbelastingen wordt de inning overgebracht naar de administratie van de deelgebieden. De huidige situatie waarin de federale administratie de gewestbelastingen int voor rekening van de deelgebieden, is niet verenigbaar met het beginsel van de responsabilisering. Aan deze toestand moet een einde worden gemaakt. De wijzigingen moeten gepaard gaan met een integrale invulling van het principe van informatie-uitwisseling en samenwerking tussen de diverse fiscale diensten (federaal en deelgebieden).

- Verruiming van de fiscale bevoegdheid van de deelgebieden t.a.v. fiscale aftrekken die slaan op de niet- of gemeenschapsbelastingen in de mate dat deze een beleidsinstrument kunnen vormen binnen volledig overgehevelde bevoegdheidsdomeinen. Typisch voorbeeld is het huisvestingsbeleid, waarbij fiscale stimuli logischerwijze als beleidsbevoegdheid toekomen aan de deelgebieden: die moeten dan zelf de lasten dragen en de baten kunnen plukken van een wijziging van de bestaande nog federaal bepaalde aftrekregels. Hetzelfde geldt ten aanzien van de investeringsaftrekken in de vennootschapsbelasting.

Ook voor andere fiscale uitgaven die te maken hebben met gemeenschaps- of gewestmateries kunnen de deelstaatparlementen bevoegd worden, onder andere voor alle giften die aftrekbaar zijn, wanneer ze gestort worden ten gunste van universiteiten, culturele instellingen, natuur-, jeugd-, sportverenigingen, en de aftrekken van kosten voor kinderopvang of voor kinderen jonger dan drie jaar, aangezien ze specifiek slaan op gemeenschapsmateries.

MEER RATIONELE BEVOEGDHEIDSVERDELING

20. De SP is van mening dat de staat zo efficiënt en democratisch mogelijk moet worden gestructureerd. Bevoegdheden moeten daar worden ingericht waar ze de behoeften van de bevolking op de beste wijze dienen. Dit niveau kan van bevoegdheid tot bevoegdheid verschillen: de voordelen van centralisatie en decentralisatie moeten worden afgewogen, een afweging waarin ook de gemeenten en provincies moeten worden betrokken. De overheveling van de organieke regelgeving betreffende gemeenten en provincies naar de deelstaten (zoals voorzien door het Sint-Michielsakkoord) moet gepaard gaan met een versteviging van de lokale democratie.

21. "Meer lokale democratie" moet een zeer belangrijke doelstelling zijn van de volgende staatshervorming. Voor de SP moet de staatshervorming aangegrepen worden om over een aantal gemeentelijke democratische beginselen een grondige discussie te voeren. Er kan hierbij onder meer gedacht worden aan binnengemeentelijke decentralisatie, responsabilisering van het

gemeentelijk beheer, gemeentelijk stemrecht voor éénieder, invoering van een bindend gemeentelijk referendum, minder tussenstructuren e.d.m.

22. Ook de provincies kunnen hun nut als intermediaire structuur in het decentraliseringsproces bewijzen. Hun taken moeten geherwaardeerd worden en hun geografische omschrijving kan worden herbekeken.
De provincies zijn een essentiële en noodzakelijke intermediaire bestuursvorm in een drieledige opbouw van het bestuur van Vlaanderen. Ze vormen een onmisbare schakel tussen de gemeenten enerzijds en de Vlaamse en federale overheid anderzijds en zijn het aangewezen direct verkozen bestuursniveau voor bovenlokale noden. Kernopdracht van de Vlaamse provincies moet een integrale en gebiedsgerichte beleidsvoering worden. Het provinciaal belang vormt daarbij een uitgangspunt. Het publiek debat in de provincieraden dient een spiegel te zijn van het maatschappelijk gebeuren in de verschillende gebieden van de provincie. De provincies moeten kunnen omgaan met schaaldifferentiatie, gebiedsdifferentiatie en netwerkvorming met andere besturen, administraties en private actoren rond diverse beleidsprogramma's. Op die manier kunnen de provincies een eigen beleidsprofiel uitbouwen, namelijk een antwoord geven op beleidsproblemen die noch gemeentelijk, noch gewestelijk van aard zijn. Dit betekent onder andere voldoen aan de grondwettelijke en decretale bevoegdheden, medebewindstaken, gebiedsgericht werken, coördinatie, ...
23. De federale centrale overheid heeft vanuit het oogpunt van de functionaliteit van een aantal bevoegdheden nog een belangrijke rol te spelen. Het argument van de functionaliteit maakt dat het succes van de politieke schaalvergroting in Europa bepalend zal zijn voor het aantal bevoegdheden dat nog het best op Belgisch niveau wordt uitgevoerd. Indien er echter geen expliciete functionele redenen zijn om een bevoegdheid toe te vertrouwen aan de federale overheid, eerbiedigt de SP het grondwettelijke principe dat de bevoegdheden die niet opgenomen zijn in de bevoegdheidslijst van andere beleidsniveaus automatisch de federale deelstaten toebehoren.
24. De toekenning van de residuaire bevoegdheden aan de deelstaten zet ons voor de moeilijke taak de bevoegdheden op te sommen die we aan de federale overheid willen toewijzen. Er kan gedacht worden aan volgende algemene bevoegdheidsdomeinen: bevoegdheden die kaderen binnen de strikte zin van een sociale, een economische, een fiscale en een monetaire unie, essentiële solidariteitsmechanismen tussen personen en deelstaten, justitie, binnenlandse zaken, politie, infrastructuur (enkel met een expliciet federaal karakter) en verkeerswezen, buitenlandse handel, federale financiën, de algemene en globale lijnen van het buitenlands beleid, internationale samenwerking, inkomensbeleid.
Inzake buitenlands beleid zal er een instantie moeten aangeduid worden die conflicten kan beslechten na uitputting van alle reeds bestaande overleginstanties.
25. Deze grote bevoegdheidsverdelende keuze vertrekt van de volgende principes: het behoud van de exclusieve bevoegdheden, daaruit voortvloeiend, de intentie de bevoegdheden zo homogeen mogelijk te maken, de uitbouw van een objectieve interpersonele en interregionale solidariteit die bovendien objectief, rechtvaardig en omkeerbaar is en een noodzakelijke aandacht voor de Brusselse situatie. Het behoud van de exclusieve bevoegdheden wordt doorgetrokken naar Brussel.

6. SOCIALE ZEKERHEID

26. De sociale zekerheid is een monument waar de ganse socialistische beweging terecht trots op is. Het werd tot stand gebracht door onze voorgangers en de resultaten ervan zijn, in vergelijking met andere landen, indrukwekkend.

27. De SP wil de sociale bescherming die de sociale zekerheid ons vandaag biedt dan ook veilig stellen. Efficiëntie, verzekering en solidariteit moeten daarom met elkaar worden verzoend. Het zijn de maatstaven bij uitstek voor een bevoegdheidsverdeling in de sociale zekerheid. In deze verdeling staan de pijlers van de inkomensvervangende en de kostenvergoedende regelingen centraal. Reeds in een congresresolutie van de SP van december 1990 werd van dit standpunt uitgegaan. Ook op het SP-congres van december 1993 werd dit in een resolutie bevestigd: "De SP kiest op korte termijn voor de financiering van de kinderbijslag en de gezondheidszorg met fiscale inkomsten".
28. Bedragen die worden uitgekeerd om het verlies van een inkomen uit arbeid te vervangen blijven voor de SP hoe dan ook een federale aangelegenheid. Het betreft de werkloosheidsverzekering, de pensioenen, de ziekte- en invaliditeitsuitkeringen, de arbeids- en beroepsziektenverzekering, de inkomensvervangende tegemoetkoming voor gehandicapten, het bestaansminimum en het gewaarborgd inkomen voor bejaarden.
29. Voor de vergoedingen die worden uitgekeerd om een aantal bijzondere kosten te dragen overweegt de SP een stap naar defederalisering.
30. Het gaat hier niet om arbeidsgebonden risico's, maar om risico's die voor iedereen gelijk zijn, ongeacht zijn of haar beroep. De risico's in de kostenvergoedende sociale zekerheid moeten in principe dan ook niet langer uit arbeid, maar geleidelijk uit algemene bijdragen of middelen worden gefinancierd.
31. Kinderbijlagen en geneeskundige verzorging zijn persoonsgebonden aangelegenheden, een bevoegdheid waarvoor de Gemeenschappen sinds 1980 de principiële grondwettelijke bevoegdheid kregen. Efficiëntie pleit voor meer homogene bevoegdheden.
32. Efficiëntie mag echter geen hypotheek leggen op een doorgedreven sociaal beleid. De SP stelt een gedeeltelijke communautarisering van de kostencompenserende sector voor zoals hierna wordt gespecificeerd. De SP vestigt hierbij de aandacht op volgende punten:
- In Brussel moet men op een efficiënte en eenvoudige manier toegang hebben tot een gelijkwaardige kostenvergoedende sociale zekerheid.
  - Wat de kinderbijlagen betreft blijft het de belangrijke bekommernis dat, over de Gemeenschappen heen, voor alle kinderen één basisrecht behouden blijft. Dit blijft gefinancierd en georganiseerd door het federale niveau, dat zijn kinderbijslagstelsel behouden ziet. De Gemeenschappen moeten echter in staat worden gesteld aanvullende uitkeringen te voorzien, die voor de SP in functie moeten staan van het inkomen. Het voorstel tot invoering van een Vlaamse bijzondere toelage ten behoeve van gezinnen die, ingevolge een te laag inkomen, (geheel of gedeeltelijk) niet kunnen genieten van de bestaande fiscale aftrekken kan hier als voorbeeld dienen. Billijkheid betekent voor de SP ook dat een geleidelijke hervorming van de kinderbijlagen gepaard moet gaan met een geleidelijke omvorming van de verschillende systemen tot één stelsel.
  - Inzake gezondheidszorg brengt de SP haar standpunt van 25 januari 1993 in herinnering: "Een mogelijke ontwikkeling naar bijkomende bevoegdheden situeert zich in de sociale zekerheid, meer bepaald in de aanvullende inkomens (in de gezondheidszorg en kinderbijslag), indien de huidige scheeftrekkingen niet volledig worden gecorrigeerd." Uit diverse onderzoeken blijkt dat scheeftrekkingen die aanleiding geven tot niet-gerechvaardigde transfers intussen minder omvangrijk zijn dan destijds gedacht. Toch blijven op een aantal domeinen mistoestanden bestaan. De klinische biologie en het voorschrijfgedrag inzake geneesmiddelen zijn hier voorbeelden van. Indien deze scheeftrekkingen op korte termijn niet daadwerkelijk worden verholpen, overweegt de SP een defederalisering van de gezondheidszorg. Deze structurele wijziging moet een meerwaarde kunnen bieden aan de bevolking van gans het land. De kwaliteit en de toegankelijkheid moeten worden verbeterd en de betaalbaarheid van de geneeskundige verzorging in beide gemeenschappen moet gewaarborgd blijven.

Dat veronderstelt sluitende afspraken over het recht van elke Belg op een betaalbaar, ruim en

concreet pakket van gezondheidszorgen. Afspraken over de persoonlijke bijdrage van de patiënt maken hier onverbreekbaar deel van uit. Men moet er op toezien dat deze bijdragen zich in beide Gemeenschappen op een gelijkaardig niveau bevinden.

In de overweging de gezondheidszorg te defederaliseren is de SP van oordeel dat het recht op een gelijkwaardige geneeskundige verzorging het best wordt verzekerd in een systeem waarbij de Gemeenschappen hun middelen ontvangen in de vorm van een normatief gezondheidsbudget dat ze autonoom kunnen beheren. Op basis van een aantal objectieve indicatoren ontvangen de Gemeenschappen een federale enveloppe die hen in staat moet stellen in hun eigen objectieve zorgbehoeften te voorzien. De objectieve normen zullen de Gemeenschappen aanzetten om spaarzaam met het gezondheidsgeld om te springen. De weg naar een consumptiefederalisme moet immers strikt worden gesloten.

Via een federale bijzondere wetgeving wordt er op toegezien dat een integrale solidariteit in de gezondheidszorg over gans België wordt gewaarborgd. Indien een Gemeenschap meer zieken telt is het objectief aanvaardbaar dat zij per inwoner meer middelen kan besteden aan de gezondheidszorg.

33. Aansluitend op de sociale zekerheid hebben de mensen niet alleen behoefte aan een moderne geneeskundige verzorging, op oudere leeftijd lopen zij bovendien steeds meer het risico afhankelijk te worden van specifieke zorgen die geen medisch karakter vertonen. De SP is van oordeel dat deze meeruitgaven voor de zorgafhankelijkheid zoveel mogelijk in verplichte solidariteit moeten worden gedragen. Daarom opteert de SP ervoor dat de Vlaamse Gemeenschap aan deze nood tegemoet komt door extra middelen toe te kennen aan zorgbehoevende mensen. Dit kan gebeuren onder de vorm van dienstencheques of een vrij beschikbaar bedrag. Iedereen, ongeacht het inkomen, zou hierop recht moeten hebben.

7. BRUSSEL

34. De SP vraagt om aan onze hoofdstad een centrale plaats te geven in het institutionele debat. Dit is niet alleen noodzakelijk omdat Brussel een technisch constitutionele uitdaging is en het grootste bedrijfs- en administratief centrum vormt dat ons land rijk is.
35. De armoede is vandaag in Brussel het grootst. Het is dan ook vanuit deze zorgwekkende maatschappelijke situatie dat de Vlaamse socialisten bijzondere aandacht vragen voor hun hoofdstad: de bevolking verouderd, er is een concentratie van bestaansminimumtrekkers, laaggeschoolden en werklozen, er zijn aanzienlijke veiligheidsproblemen, er is stadsvlucht, verkrotting, enz. Het zijn nu reeds reële problemen die exemplarisch zijn voor de uitdagingen die zich in de volgende eeuw zullen stellen voor een moderne sociale welvaartstaat. De staatshervorming moet hier oog voor hebben. Voor de SP is het daarom vanzelfsprekend dat Brussel beschouwd moet worden als een volwaardige gesprekspartner in een institutionele discussie.
36. De huidige regeringsstructuren impliceren dat onze staat bestaat uit twee grote taal- en cultuurgemeenschappen, die beiden op een gelijke manier deelnemen aan de besluitvorming op federaal en Brussels vlak. De SP is van oordeel dat ook in de toekomst van dit principe niet mag worden afgeweken. Het Brussels statuut is taalgemengd. De Franstalige Brusselaars moeten dit respecteren. Doen zij dat niet, dan stellen zij automatisch een aantal federale evenwichten in vraag. Indien de Vlaamse en de Franstalige Brusselaars elkaars aanwezigheid respecteren en bereid zijn samen te werken, kunnen de huidige instellingen een uitweg bieden voor de hoofdstad.
37. Dit is slechts mogelijk indien de Brusselse Vlamingen volwaardig kunnen participeren in de democratische besluitvorming in Brussel en aan bod komen bij de gemeentelijke en hoofdstedelijke voorzieningen. De SP is daarom voorstander van de invoering van een

gewaarborgde vertegenwoordiging van de kleinste taalgroep in het Brusselse Hoofdstedelijk Parlement, alsook in de gemeente- en OCMW-raden. Dit betekent ook dat de tweetaligheid in de Brusselse instellingen moet worden verzekerd. Bovendien moet ze permanent worden gepromoot.

38. De manifeste tweeledigheid van dit land moet consequent worden doorgetrokken naar Brussel, zonder te vergeten dat de bicommunautaire initiatieven en samenwerking dienen aangemoedigd te worden. Het speciale statuut van onze hoofdstad moet worden geherwaardeerd, aan de bevoegdheden van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest moet niet worden geknaagd.
39. De gemeenschapsaangelegenheden die in de hoofdstad niet expliciet aan één van beide deelstaten kunnen worden toegerekend zullen ook in de toekomst onder de bevoegdheid moeten vallen van een gezamenlijk beheerde instelling. Naast een structurele waarborg, zal dit model vooral moeten rekenen op een mentale waarborg van Nederlandstalige en Franstalige Brusselaars, een waarborg die de communautaire hypotheek van Brussel moet lichten.
40. De Gemeenschappen moeten tevens de mogelijkheid behouden om hun onderlinge verhouding met de Franstalige en Nederlandstalige Brusselaars naar eigen oordeel te regelen. De SP meent dat de Vlaamse Gemeenschap haar banden met Brussel moet blijven aanhalen. De SP is dan ook voorstander van een rechtstreekse verkiezing van de Vlamingen uit het tweetalig gebied Brussel in het Vlaams parlement.
41. Aan het Vlaamse beleid voor Brussel moet een duidelijke inhoud worden gegeven. De Vlaamse Gemeenschap moet bijdragen tot het welzijn van de hoofdstad en de strijd tegen de verarming en de sociale uitsluiting.
42. Deze sociale bekommernis moet zich vertalen in onze institutionele visie en moet bijzondere aandacht besteden aan de financieringsproblemen van Brussel. De vermindering van het Brusselse aandeel in de opbrengst van de personenbelasting is de jongste jaren immers opvallend. De fiscale draagkracht van onze hoofdstad neemt af. Bijkomende fiscale inkomsten, maar vooral dotaties kunnen voor Brussel mogelijk een uitweg bieden. De SP wil onderzoeken hoe de deelstaten samen met de federale en de Europese overheid bij kunnen dragen tot de financiering van een stad met een bij uitstek meervoudige hoofdstedelijke functie.

SAMENSTELLING VAN DE VOORBEREIDENDE WERKGROEP

Alain André, Carina Baevegems, Norbert De Batselier, Dimitri De Vuser, Ludo Dierickx, Johan Dockx, Chris De Witte, Dalila Douifi, Jean Eliaerts, Harry Knooren, Mark Meersman, Luc Reyckaert, Patrick Scheir, Barteld Schutyzer, Dany Van De Wouwer, Geert Van Goethem, Anne Van Lancker, Johan Vande Lanotte, Thierry Vanderkindere, Freddy Willockx, Wouter Bracquené